

LAUSUNTO VÄYLÄVERKON VUOSIEN 2023-2030 INVESTOINTIOHJELMAN LUONNOKSESTA

Nelostie E75 ry on tutustunut väyläverkon vuosien 2023–2030 investointiohjelman luonnokseen ja lausuu asiasta seuraavaa:

Yleistä investointiohjelman periaatteista ja lähtökohdista

Vuosien 2023–2030 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Vuosittain laadittava investointiohjelma on keskeinen osa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12-suunnitelma) toimeenpanoa ja Liikenne 12-suunnitelma määrittelee myös investointiohjelman taloudellisen kehyksen. Ohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita sekä pienempiä parantamishankkeita. Investointiohjelmaa hyödynnetään mm. valtion talousarvioesityksen valmistelussa.

Traficommin laatima liikenneverkon strateginen tilannekuva on toiminut yhtenä tärkeänä lähtökohtana investointiohjelmalle ja siihen sisältyvien hankkeiden valinnalle. Strategisessa tilannekuvassa on kuvattu ne väyläverkon kehittämistarpeet, joihin investointiohjelman tulee vastata. Lisäksi vaikutusten arviointi on ollut osa investointiohjelman valmistelua.

Liikenneverkon strateginen tilannekuva tuo selkeästi esiin valtatieä 4 koskevat kehittämistarpeet. Tilannekuvassa on valtatie osalta tunnistettu sekä palvelutaso- että turvallisuuspuutteita. Sujuvuusongelmia on erityisesti yhteysväleillä Jyväskylä-Oulu ja merkittäviä liikenneturvallisuuspuutteita yhteysväleillä Lahti-Jyväskylä ja Keminmaa-Inari. TEN-T-kriteerien kautta tarkasteltuna valtatiellä 4 on useita puutteita eri yhteysväleillä. Nykyisellään vajaan 40 % Pohjanmeri-Baltia ydinverkkokäytävän tieosuudesta (valtatie 4 ja 29) kattaa kriteerit.

Strategisessa tilannekuvassa esiin tuotujen pääväylän palvelutaso- ja turvallisuuspuutteisiin perustuen, Nelostie E75 ry pitää kestävämmänä, että investointiohjelma vastaa vain osin valtatie 4 kehittämistarpeisiin.

Nelostie E75 ry näkee, että investointiohjelmassa valtatie 4 kehittämässä tulee paremmin huomioida eurooppalaisen TEN-T-ydinverkon vaatimukset ja kriteerit. Valtatietä 4 koskevia parantamistoimia tulee kiirehtiä, jotta TEN-T-ydinverkon rakentuminen ja sille asetettu tavoitetaso toteutuu vuoteen 2030 mennessä.

Investointiohjelman rahoitus

Investointiohjelman talouskehys pohjautuu Liikenne 12 -suunnitelman taloudelliseen kehykseen ja rahoituksen kohdentamista koskeviin linjauksiin. Maantieverkon kehittämisen talouskehys on investointiohjelman ajanjaksolla 1 136 milj. euroa.

Investointiohjelma tuo selkeästi esiin sen, kuinka esitetyllä talouskehyksellä ei kyetä vastaamaan Liikenne 12-suunnitelman tavoitteisiin. Nelostie E75 ry muistuttaa valtatie 4 valtakunnallisesta merkityksestä ja sen keskeisestä roolista elinkeinoelämän kuljetusten sekä henkilöliikenteen välittäjänä. Valtatie 4 Helsingistä Utsjoelle on Suomen tärkein etelä-pohjoissuuntainen pääväylä, ja investoinnit tiehen hyödyttävät koko Suomea. Tien varren maakuntien osuus Suomen tavaraviennistä on lähes puolet ja väylää käyttävät kaikki toimialat.

Nelostie E75 ry esittää, että maantieverkon rahoitustasoa tulee vielä tarkastella tavoiteltujen vaikutusten, erityisesti vientivetoisen teollisuuden tulevaisuuden tarpeiden kautta. Venäjän hyökkäyssodan myötä myös kansallisen huoltovarmuuden merkitys on entisestään noussut. Nelostie E75 ry korostaakin myös huoltovarmuuden vahvempaa merkitystä investointien suuntaamisessa.

Valtatietä 4 koskevat investoinnit

Keski-Suomesta valtatie 4 parantamista koskien investointiohjelmaan sisältyy kolmen kehittämishankkeen kokonaisuus yhteysvälillä Lahti-Jyväskylä. Hankkeiden kustannukset ovat yhteensä 24 milj. euroa ja kaikki hankkeet sisältyvät hankekoriiin 1A. Hankkeilla parannetaan pääväylän liikenneturvallisuutta ja palvelutasoa.

Hankkeet ovat:

- Vt 4 Leivonmäen pohjoispuolella, Joutsa (10 M€)
- Vt 4 Vestonmäen kohta, Toivakka (9 M€)
- Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä, Jyväskylä (5 M€)

Lisäksi investointiohjelmassa esitetään uutena isona maantieverkon hankkeena Vt 4 Vaajakosken kohdan kehittäminen Jyväskylässä (158 M€). Kohde kuuluu hankekoriin 1B. Nelostie E75 ry pitää erittäin hyvänä, että Vaajakosken kohdan parantaminen sisältyy nyt investointiohjelmaan. Nelostie E75 ry on määritellyt Vaajakosken kohdan parantamisen yhdeksi kärkihankkeeksi valtatie 4 kehittämiseen liittyen.

Uudeltamaalta investointiohjelmaan sisältyy suurena kehittämishankkeena valtatie 4 parantaminen välillä Kehä I-Kehä III (Ilmasillan eritasoliittymä ja liikenteen hallinta välillä Koskela-Järvenpää). Hankkeen kustannusarvio on 102 M€.

Investointiohjelmaan liittyvässä erillisessä raportissa "MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteiset hankkeet" on tuotu esiin Vt 4 parantaminen Palokan kohdalla (n. 15 M€). Hanke ei kuitenkaan sisälly investointiohjelmaan. Nelostie E75 ry katsoo, että kyseinen kehittämishanke tulee sisällyttää investointiohjelmaan.

Nelostie E75 ry näkee suurena ja korjattavana puutteena sen, että vaikutuksiltaan merkittävimmät Vt 4 kehittämiskohteet (Jyväskylästä pohjoiseen) sisältyvät vain osin investointiohjelmaan. Investointiohjelma ei pysty osoittamaan uskottavaa ja näkemyksellistä kehittämispolkua, jotta valtatielle 4 määriteltyyn tavoitetasoon päästäisiin. Valtatie 4 keskeisimmät kehittämishankkeet tulee sisällyttää investointiohjelmaan ja kehittämiselle riittävät resurssit investointiohjelman ajanjaksolla.

Jyväskylässä 26.4.2022

Heikki Tervanen
hallituksen puheenjohtaja